

MOTOR MOYLARINING QO‘LLANILISHI VA O‘ZARO ALMASHUVCHANLIGI

1-jadvalda motor moylari guruhlari ekspluatatsion xossalarning ГOCT 17479.1-85 va API larga muvofiq mosligi ko‘rsatilgan.

Quyi guruhdan yuqoriroq guruhga moylarning o‘tishi, odatda prisadkalar miqdorini orttirish yo‘li bilan amalga oshiriladi.

Yevropa kvalifikatsiya tizimi ACEA (Yevropa ishlab chiqaruvchilari assotsiatsiyasi) ham mavjud. Yevropada ishlab chiqarilgan yengil avtomobillarning dvigatellari ko‘proq farsirovka qilingan, ular tirsakli valning katta aylanishlari chastotasida va katta nisbiy yuklarda ishlaydi. Shu sababli amerika standartiga javob beradigan moy har doim ham Yevropa talabalariga mos kelavermaydi.

ACEA klassifikatsiyasida motor moylari vazifasi bo‘yicha uch kategoriyaga bo‘linadi. *A* – benzinli dvigatellar uchun, *B* – yengil avtomobillar dizellari uchun, *E* – yuk avtomobillarining dizellari uchun mo‘ljallangan. Marka-lanishdagi raqam esa ekspluatatsion xossalarni aniqlaydi: *1* – energiyani tejovchi moylar, *2* – o‘sha darajadagi moy, lekin energiya tejovchi emas, *3* – istiqbol texnika talablari darajasidagi moy. Markalanishga misollar: A2-96, B3-96.

1-jadval

ГOCT va API bo‘yicha ishlab chiqarilgan motor moylarining ekspluatatsiya sharoitlari va sifat darajalari bo‘yicha mosligi

ГOCT 17479.1-85	API	Qo‘llanish sohasi
A	SB	Forsirovka qilinmagan benzinli dvigatellari va dizellar
B	SC/CA	Forsirovka qilinmagan benzinli dvigatellari va dizellar
B	SC	Yuqori haroratli qatlamlar hosil bo‘lishiga moyil va podshipniklar korroziyalanadigan sharoitlarda ishlaydigan kam farsirovka qilingan dvigatellar
B	CA	Kam farsirovka qilingan dizellar
B	SD/CB	O‘rtacha farsirovka qilingan benzinli dvigatellar va dizellar
B	SD	O‘rtacha farsirovka qilingan benzinli dvigatellar
B	CB	O‘rtacha farsirovka qilingan dizellar
Г	CE/CC	Nadduvsiz yuqori farsirovka qilingan dizellar va benzinli dvigatellar
Г	CE	Yuqori farsirovka qilingan benzinli dvigatellar
Г	CC	Nadduvsiz yuqori farsirovka qilingan dizellar
B	CD	Og‘ir sharoitda ishlaydigan, nadduvli yuqori farsirovka qilingan dizellar
Д	-	Oltingugurt miqdori ko‘p bo‘lgan yonilg‘ida ishlaydigan dizellar silindrlarning moylash tizimi
E	SF	1980-1988 yy chiqazilgan chet el avtomobillarining benzinli dvigatellari
-	SF/CD	Benzinli dvigatellar va dizellar (universal moy)
-	CG	1988 yildan keyin chiqarilgan chet el avtomobillarining benzinli dvigatellari
-	CE	1983 yildan keyin chiqarilgan turbonadduvli tezyurar dizellar
-	SG/CE	Dizellar va benzinli dvigatellar (universal moy)
-	SF-4	Yuqori talablar qo‘yiladigan turbonadduvli tezyurar dizellar

Hozirgi paytda motor moyini ishlab chiqaruvchilar, odatda, xujjatlarda ikki xil markalanishni: ham ГOCT ga va ham SAE va API larga muvofiq ko‘rsatishadi.